

EEC

จุดเปลี่ยนเศรษฐกิจไทย สู่อนาคต

EEC จุดเปลี่ยนเศรษฐกิจไทยสู่อนาคต

เรื่อง EEC จุดเปลี่ยนเศรษฐกิจไทยสู่อนาคต
ฉบับที่ 5/2568
จัดพิมพ์ครั้งที่ 1/2568
จำนวนหน้า 41 หน้า
จัดทำโดย สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
ที่ปรึกษา นายศิริโรจน์ แพทย์พันธุ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นายฐากร จุลินทร ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
นางณิชา รักจ้อย ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ 5
ผู้จัดทำ นางสาวณปภัต ชนะนนท์ นักวิเคราะห์งบประมาณเชี่ยวชาญ
กลั่นกรองโดย คณะกรรมการอ่านและตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารวิชาการ
สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0 2242 5900 ต่อ 5421

คำนำ

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ถูกกำหนดเป็นโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันและอนาคต ด้วยเป้าหมายที่จะยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำรายงานวิเคราะห์ เรื่อง EEC จุดเปลี่ยนเศรษฐกิจไทยสู่อนาคต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและการวิเคราะห์ถึงบทบาทของ EEC ในการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจไทย รายงานวิเคราะห์ฉบับนี้มีขอบเขตการศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ EEC ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2567 ทั้งนี้ ผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน เอกสารวิชาการและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิเคราะห์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ผู้ที่สนใจศึกษาและประชาชนทั่วไป ในการทำความเข้าใจถึงบทบาทของ EEC ในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยต่อไป

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล

เมษายน 2568

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เกิดขึ้นจากแนวคิดในการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของภูมิภาค เป็นแผนยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญทั้งระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและเชื่อมโยงภูมิภาคเข้าด้วยกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อดึงดูดการลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศ โครงการ EEC มีบทบาทสำคัญในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยจากการพึ่งพาแรงงานราคาถูกไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ถึงแม้ว่า EEC จะเน้นการพัฒนาในพื้นที่ภาคตะวันออกแต่ผลของการพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทั้งในแง่ของการเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ให้กับประชาชนทั่วประเทศ

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักที่สำคัญเพื่อยกระดับพื้นที่ในภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อม 3 สนามบิน การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจของ EEC อย่างยั่งยืน

จากผลการศึกษา พบว่า

1) ประเทศไทยต้องการหลุดพ้นจาก “กับดักรายได้ปานกลาง” (Middle Income Trap) ที่ต้องการยกระดับอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง เป็นการสร้างฐานการผลิตอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

2) ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ EEC ครอบคลุม 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ซึ่งมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานจากการพัฒนา Eastern Seaboard และเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

3) การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยการมุ่งเน้นพัฒนา 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี ตลอดจนสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจที่เอื้อต่อการลงทุนและนวัตกรรม และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง

4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการพัฒนาระบบคมนาคมแบบไร้รอยต่อทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ปรับปรุงท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือมาบตาพุด และสร้างรถไฟความเร็วสูง เชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง – สุวรรณภูมิ – อู่ตะเภา)

5) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม คาดว่าจะเพิ่ม GDP ของประเทศได้ร้อยละ 5 ต่อปี มีการจ้างงานในพื้นที่และดึงดูดแรงงานทักษะสูง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

6) การยกระดับความสามารถในการแข่งขันของ EEC ช่วยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีมูลค่าเพิ่มสูง ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

7) การดึงดูดการลงทุน โครงการ EEC คาดว่าจะดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) มูลค่ามหาศาล จะนำซึ่งเงินทุน เทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

8) การสร้างงานคุณภาพสูงของพื้นที่ EEC คาดว่าจะสร้างงานใหม่กว่า 100,000 ตำแหน่งต่อปี ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของแรงงานไทย

9) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และการขนส่ง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการธุรกิจและการท่องเที่ยวของประเทศโดยรวม

10) การเชื่อมโยงกับภูมิภาค EEC จะช่วยเสริมสร้างบทบาทของไทยในฐานะศูนย์กลางการผลิตและโลจิสติกส์ของภูมิภาคอาเซียน เพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

11) การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมใน EEC จะช่วยยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีของประเทศไทยโดยรวม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้านเศรษฐกิจ

1) ควรมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ยืดหยุ่น โดยพิจารณาการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและสร้างกลไกการทบทวนและปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน

2) ควรส่งเสริมนวัตกรรมและการวิจัยพัฒนาที่ตอบโจทย์ทุกภาคธุรกิจ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการพัฒนาาระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ตลอดจนสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยกับโครงการพัฒนาในภูมิภาคอาเซียน

ด้านสังคม

1) สร้างกลไกการมีส่วนร่วม ภาครัฐควรสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ EEC อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หรือได้รับผลกระทบจากการพัฒนา EEC

2) ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นและความกังวลของประชาชนและนำข้อเสนอเหล่านั้นมาพิจารณาในการวางแผนและดำเนินโครงการ

3) ภาครัฐควรเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ EEC อย่างโปร่งใสและเข้าถึงได้ง่ายเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

ด้านการจัดการ

- 1) กำหนดวงเป้าหมายการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจน เช่น สัดส่วน GDP จากอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างภาพอนาคตของเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่เป็นรูปธรรมและสื่อสารให้ทุกภาคส่วนเข้าใจ
- 2) การเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี วางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เช่น AI IoT และ 5G ส่งเสริมการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต (Future Skills) ให้กับแรงงานในพื้นที่ และสร้างความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมเป้าหมายตามแนวโน้มเทคโนโลยีโลก
- 3) สร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถปรับแผนได้อย่างทันท่วงที สร้างกลไกการรับมือกับวิกฤตและความไม่แน่นอน เช่น การระบาดของโรคและความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก การส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของแรงงาน
- 4) มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างกลไกการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อกำกับดูแลและขับเคลื่อนการพัฒนาและพัฒนาระบบ Single Window ให้ครอบคลุมทุกบริการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา

ด้านสิ่งแวดล้อม

- 1) ภาครัฐควรทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดและครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบระยะสั้นและระยะยาว
- 2) ควรมีมาตรฐานและกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ

ด้านงบประมาณ

- 1) จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง วางแผนงบประมาณแบบบูรณาการและส่งเสริมการลงทุนระหว่างหน่วยงานรัฐและเอกชน (PPP) เพื่อลดภาระการใช้งบประมาณภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว
- 2) การใช้แนวทางงบประมาณแบบผลสัมฤทธิ์ (Performance-Based Budgeting) ควรจัดสรรงบประมาณโดยการพิจารณาจากผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การเติบโตของ GDP การจ้างงาน หรือการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการใช้จ่าย
- 3) ปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายให้รวดเร็วและมีความโปร่งใส โดยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและไม่จำเป็น ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงบประมาณเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการติดตามและประเมินผล
- 4) จัดตั้งกลไกติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่างบประมาณที่ใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ข้อมูลโปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อลดความเสี่ยงด้านการทุจริต

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ส่วนที่ 2 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561	4
2.2 ระเบียบ/ประกาศ	6
2.3 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	7
2.4 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)	7
ส่วนที่ 3 EEC: ความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย	8
3.1 แผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	9
3.2 โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ	11
ส่วนที่ 4 EEC: ผลสัมฤทธิ์และศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย	14
4.1 มูลค่าการลงทุน (โครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน)	14
4.2 ประสิทธิภาพการเบิกจ่าย การใช้จ่ายงบประมาณ	16
4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ	17
4.4 ประสิทธิภาพเขตเศรษฐกิจพิเศษในเอเชีย	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 ประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศ	20
4.6 ผลกระทบเชิงบวก – เชิงลบ	21
4.7 การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	23
ส่วนที่ 5 แนวทางการพัฒนา EEC: อย่างยั่งยืนในอนาคต	27
5.1 แนวทางการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืนในอนาคต	27
5.2 SWOT Analysis และความท้าทายการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืน	30
5.2.1 มิติเศรษฐกิจ	30
5.2.2 มิติสังคม	31
5.2.3 มิติสิ่งแวดล้อม	31
5.2.4 มิติการบริหารจัดการ	32
5.2.5 มิติงบประมาณ	32
ส่วนที่ 6 การถอดบทเรียน สรุปและข้อเสนอแนะ	33
6.1 ถอดบทเรียน EEC: ความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย	33
6.2 ถอดบทเรียน EEC: กับความคุ้มค่าของโครงการ	34
6.3 ถอดบทเรียนการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืนในอนาคต	35
6.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	36
บรรณานุกรม	39

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 มูลค่าการลงทุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (โครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน)	15
ตารางที่ 2 สถิติการเบิกจ่ายแผนงานบูรณาการ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568	16
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบประสิทธิภาพเขตเศรษฐกิจพิเศษในเอเชีย	19
ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC	20
ตารางที่ 5 การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ระยะแรก ระยะกลาง ระยะยาว	24

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	7
ภาพที่ 2 ภาพรวมพื้นที่โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	11
ภาพที่ 3 สถานีรถไฟความเร็วสูง	12
ภาพที่ 4 ภาพรวมความสำคัญ EEC ต่อเศรษฐกิจไทย	13
ภาพที่ 5 แนวโน้มการเติบโตของ GDP จากผลกระทบของโครงการ	23
ภาพที่ 6 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติเศรษฐกิจ	30
ภาพที่ 7 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติสังคม	31
ภาพที่ 8 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติสิ่งแวดล้อม	31
ภาพที่ 9 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติการบริหารจัดการ	32
ภาพที่ 10 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติงบประมาณ	32

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

โครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เกิดขึ้นจากแนวคิดในการพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของภูมิภาค เป็นแผนยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญทั้งระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและเชื่อมโยงภูมิภาคเข้าด้วยกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อดึงดูดการลงทุนจากทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยกำลังยืนอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง ท่ามกลางความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การแข่งขันในระดับโลก และการปรับตัวหลังวิกฤตการณ์ต่าง ๆ โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่รัฐบาลไทยมุ่งหวังจะใช้เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไม่เพียงแต่เป็นโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ แต่ยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่จะเชื่อมโยงประเทศไทยเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยมุ่งเน้นการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต อาทิ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง การแพทย์ครบวงจร และอุตสาหกรรมดิจิทัล ซึ่งจะช่วยยกระดับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศอย่างยั่งยืน

บทบาทสำคัญในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยจากการพึ่งพาแรงงานราคาถูกไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว แม้ว่า EEC จะเน้นการพัฒนาในพื้นที่ภาคตะวันออกแต่ผลของการพัฒนาจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมทั้งในแง่ของการเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ให้กับประชาชนทั่วประเทศ ในด้านการศึกษา EEC ได้ริเริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาในสาขาต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว อย่างไรก็ตาม การพัฒนา EEC ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การบริหารจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมใหม่และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง EEC กับภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างรอบคอบเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน การพัฒนา EEC ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการยกระดับ

คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย โครงการนี้ได้วางแผนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมือง และการเพิ่มขึ้นของประชากร

ความสำคัญการพัฒนาโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศไทยต้องการหลุดพ้นจาก “กับดักรายได้ปานกลาง” (Middle Income Trap) ที่ต้องการยกระดับอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง เป็นการสร้างฐานการผลิตอุตสาหกรรมแห่งอนาคต
2. ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ EEC ครอบคลุม 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ซึ่งมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานจากการพัฒนา Eastern Seaboard และเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน
3. การส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยการมุ่งเน้นพัฒนา 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี ตลอดจนสร้างระบบนิเวศทางธุรกิจที่เอื้อต่อการลงทุนและนวัตกรรม และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง
4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการพัฒนาระบบคมนาคมแบบไร้รอยต่อทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ปรับปรุงท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือมาบตาพุด และสร้างรถไฟความเร็วสูง เชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง – สุวรรณภูมิ – ภูเก็ต)
5. ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม คาดว่าจะเพิ่ม GDP ของประเทศได้ร้อยละ 5 ต่อปี มีการจ้างงานในพื้นที่และดึงดูดแรงงานทักษะสูง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาและวิเคราะห์บทบาทและความสำคัญของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
2. ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืน ด้านความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย
3. ศึกษาผลสัมฤทธิ์และศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย พร้อมเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาการพัฒนาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ EEC ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2567

1.4 วิธีการศึกษา

ศึกษาจากการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

1.1 ศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ EEC รายงานความก้าวหน้าโครงการจากสำนักคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.)

1.2 ศึกษาเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2563 -2567

1.3 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา EEC บทความวิชาการด้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากข้อมูลทุติยภูมิ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ การวิเคราะห์แนวโน้มและการคาดการณ์ การเปรียบเทียบเป้าหมายกับผลดำเนินงาน

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ SWOT วิเคราะห์ความสอดคล้องของนโยบายและการดำเนินงาน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของโครงการ EEC และผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม ทำให้สามารถวางแผนและกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และได้แนวทางการพัฒนา EEC ที่สมดุลและยั่งยืน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโครงการและขยายผลไปสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ของประเทศ

2. สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์และศักยภาพของ EEC ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ทำให้เห็นถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ฝ่ายนิติบัญญัติมีข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่เกี่ยวข้องกับโครงการ EEC อย่างรอบด้าน

4. สำนักงานงบประมาณของรัฐสภามีข้อมูลวิชาการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิง

ส่วนที่ 2

กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

2.1 พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการประกอบพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทันสมัย สร้างนวัตกรรมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 34ก วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 พระราชบัญญัตินี้ มีทั้งสิ้นรวม 73 มาตรา แบ่งออกเป็น 8 หมวด ได้แก่

1) หมวด 1 บททั่วไป ตั้งแต่มาตรา 6 – 9 เป็นการกล่าวถึงเขตพื้นที่ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ว่าครอบคลุมพื้นที่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

สำหรับวัตถุประสงค์ของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) นั้น ประกอบด้วย 1) การพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) จัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรเพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบกิจการ 3) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์ 4) กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวก ปลอดภัย เข้าถึงได้ โดยถ้วนหน้าและการประกอบกิจการอย่างมีคุณภาพ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 จะตราพระราชกฤษฎีกาให้พื้นที่บางส่วนในเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้องกับพื้นที่ และเฉพาะพื้นที่เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าว

2) หมวด 2 คณะกรรมการนโยบาย ตั้งแต่มาตรา 10 – 13 ซึ่งได้กำหนดว่าให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก”

3) หมวด 3 สำนักงาน ตั้งแต่มาตรา 14 – 28 ซึ่งกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐ แต่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นในกรณีที่รัฐจะจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปหรืองบประมาณอื่นใดให้แก่สำนักงาน ให้สำนักงานงบประมาณมีหน้าที่จัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สำนักงานได้โดยตรง และให้สำนักงานเป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบาย

4) หมวด 4 การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตั้งแต่มาตรา 29 – 38 โดยในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้สำนักงานจัดทำนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

แผนการดำเนินงาน และแผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรที่สะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดและให้การใช้พื้นที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกำหนดหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินการเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวในการดำเนินการ เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะกำหนดเป็นอย่างอื่น นโยบายและแผนต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขโรคของพื้นที่ต่อเนื่องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกโดยให้ยึดหลักการคุ้มครอง เศรษฐกิจ และเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตามหลักการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในบริบทของการประกอบธุรกิจและสิทธิตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

5) หมวด 5 เขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ตั้งแต่มาตรา 39 – 60 ซึ่งกำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไปสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูง สร้างนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดให้มีเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน หรือเพื่อส่งเสริมให้เกิดกิจการที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษหรือเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญ จากผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ สถาบันการศึกษาหรือสถาบันวิจัยที่มีศักยภาพสูงด้วย ในการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ คณะกรรมการนโยบายจะประกาศกำหนดจากอุตสาหกรรมเป้าหมายทั้งหมดหรือบางส่วนหรืออุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยอาจรวมถึงอุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการจัดประชุม หรืออุตสาหกรรมอื่นใดด้วยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วย อุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ที่มีการพัฒนา ดังต่อไปนี้ (1) ยานยนต์สมัยใหม่ (2) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (4) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (5) การแปรรูปอาหาร (6) หุ่นยนต์ (7) การบินและโลจิสติกส์ (8) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (9) ดิจิทัล และ (10) การแพทย์และสุขภาพครบวงจร ในการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษให้นำหลักการการออกแบบที่เป็นสากลและการพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมาประกอบการพิจารณาด้วย ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ ให้คำนึงถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ และผู้ซึ่งเข้ามาปฏิบัติงานในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษด้วย

6) หมวด 6 กองทุน ตั้งแต่มาตรา 61 – 64 โดยให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและประชาชนที่อยู่ภายในหรือที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มาตรา 62 กองทุนประกอบด้วย (1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ (2) เงินบำรุง

ตามมาตรา 47 (3) เงินสมทบจากรายได้ของสำนักงานตามมาตรา 24 (2) (4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ (5) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน (6) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนเงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

7) หมวด 7 การกำกับดูแล มาตรา 65 โดยกล่าวว่านายกรัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจกำกับโดยทั่วไปในกิจการของสำนักงาน

8) หมวด 8 บทกำหนดโทษ มาตรา 66 ซึ่งเป็นการกำหนดระวางโทษสำหรับผู้ทำการฝ่าฝืนในมาตรา 46 เรื่องการห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อ เครื่องหมาย หรือถ้อยคำที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษโดยมิได้เป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

2.2 ระเบียบ/ประกาศ

1) ระเบียบคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การเช่าที่ดินราชพัสดุ ที่ประกาศเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2562

2) ระเบียบคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกว่าด้วยการบริหารเงินรายได้ พ.ศ. 2562

3) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอให้ประกาศเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2562

4) ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศูนย์จัดการสินค้าอัจฉริยะในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกิจการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2562

5) ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบกิจการในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อกิจการพิเศษ พ.ศ. 2565

6) ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2562 ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2562”

ข้อ 2 ให้ใช้บังคับแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในท้องที่จังหวัดฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ภายในแนวเขตตามแผนที่ที่แสดงท้ายประกาศนี้ เว้นแต่พื้นที่ที่อยู่ในแนวเขตดังต่อไปนี้ ให้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของที่ดินนั้น ๆ ตามที่มีกฎหมาย

กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ โดยไม่อยู่ในบังคับการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่กำหนดในประกาศนี้

- (1) เขตพระราชฐาน
- (2) พื้นที่ที่ได้ใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ในราชการทหาร

2.3 ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ

- 1) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 2) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

2.4 ความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับนโยบายการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาผ่านนโยบายระดับชาติ คือ

แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

แผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนระดับที่ 3 แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ EEC (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2567 - 2569)

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนา		
แผนระดับ 1	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	
	3 ยุทธศาสตร์ สอดคล้องกับ แผนยุทธศาสตร์ สกพอ. 2569 - 2569	- ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน - ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
แผนระดับ 2	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2566 - 2580 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (09) เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็น (04) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ประเด็น (05) การท่องเที่ยว ประเด็น (06) พื้นที่และเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืน ประเด็น (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมวดหมู่สนับสนุน คือ หมวดหมู่ที่ 1-4, 6-7, 10, 12
นโยบายรัฐบาล	- ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุมัติโครงการลงทุนเพื่อดึงดูดการลงทุนที่จะช่วยเพิ่มความสามารถทางการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและวางรากฐานให้เศรษฐกิจในระยะยาว - ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ทางบก น้ำ ราง และอากาศ - พัฒนาพื้นที่เมือง / เขตธุรกิจใหม่	- ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ (ดิจิทัล BCG) - การเปิดรับแรงงานต่างด้าวและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการทรัพยากรบุคคลและแรงงาน - ส่งเสริมการผลิตและการใช้พลังงานสะอาดและพลังงานหมุนเวียน - Carbon Neutrality
แผนระดับ 3	แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาพื้นที่ EEC (พ.ศ. 2566 - 2570) เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้นแบบพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ เป็นเป้าหมายของนักลงทุน ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	

ภาพที่ 1 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567จ

ส่วนที่ 3

EEC: ความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย

โครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์สำคัญภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งยกระดับเศรษฐกิจไทยสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง โครงการนี้ครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแห่งใหม่ของประเทศ และภูมิภาคอาเซียน EEC มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญทั้งระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและเชื่อมโยงภูมิภาคเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ EEC ยังเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและการแพทย์ครบวงจร นับเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาในประเทศส่งผลให้เกิดการสร้างงานที่มีคุณภาพ และยกระดับทักษะของแรงงานไทย การพัฒนา EEC ยังรวมถึงการสร้างเมืองอัจฉริยะ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูง จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวแบบมูลค่าสูง

โครงการ EEC มีบทบาทสำคัญในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยจากการพึ่งพาแรงงานราคาถูกไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว แม้ว่า EEC จะเน้นการพัฒนาในพื้นที่ภาคตะวันออกแต่ผลของการพัฒนาจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมทั้งในแง่ของการเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ให้กับประชาชนทั่วประเทศ ในด้านการศึกษา EEC ได้ริเริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในสาขาต่าง ๆ เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว อย่างไรก็ตาม การพัฒนา EEC ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การบริหารจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมใหม่ และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง EEC กับภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ จำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างรอบคอบเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน การพัฒนา EEC ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย โครงการนี้ได้วางแผนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมือง และการเพิ่มขึ้นของประชากร

ระดับนโยบายรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อกำกับดูแลและขับเคลื่อนการพัฒนา EEC ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้โดยมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

และตอบสนองต่อความต้องการของทุกภาคส่วน ท้ายที่สุดการพัฒนา EEC ไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ 3 จังหวัดในภาคตะวันออกเท่านั้น แต่ยังมีส่วนสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีโลก โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ความสำเร็จของ EEC จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการพัฒนาประเทศไทยสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต

3.1 แผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

แผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกถูกกำกับดูแลจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพร่วมเพื่อบูรณาการการพัฒนาพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ภายใต้แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งเป็นแผนระยะ 15 ปี ดำเนินการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดทำแผนดำเนินงานและบริหารทรัพยากรร่วมกัน เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจในประเทศทั้งภาคการเกษตร ภาคการผลิต ภาคการบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีให้แข่งขันในตลาดอาเซียน และแข่งขันในระดับโลก อีกทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศผ่านกลไกการลงทุนในพื้นที่ โดยร่วมกันขับเคลื่อนตามภารกิจ บทบาท และความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงานอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาของแผนการดำเนินงานที่กำหนด รวมถึงเชื่อมโยงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเร็วภายใต้งบประมาณแผ่นดินที่ต้องใช้งบประมาณอย่างรอบคอบ ตลอดจนวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล คือ การประเมินความคืบหน้าโครงการของภาคเอกชน และท้องถิ่นที่เข้ามาลงทุนร่วมกับภาครัฐในพื้นที่ EEC ตามแผนงานบูรณาการที่วางไว้ รวมถึงการศึกษาการสร้างประโยชน์ของโครงการภายใต้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล การสร้างรายได้แก่ภาครัฐ และการสร้างโอกาสให้ภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งประชาชนจะได้รับประโยชน์อย่างไรในความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ภายใต้ 6 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจอย่างไร้รอยต่อ และพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ สำหรับโครงการขนาดใหญ่จะสนับสนุนให้เอกชนร่วมลงทุนเพื่อให้มีการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีมาตรฐาน พร้อมทั้งปรับปรุงขั้นตอนการเข้าร่วมทุนของเอกชนให้เร็วขึ้น

แนวทางที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการสะสมทุน เทคโนโลยี และเป็นฐานในการพัฒนาเทคโนโลยีต่อไป ด้วยการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูงและไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และประเทศไทยมีศักยภาพการผลิตเพื่อส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งประกาศเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีการ

ควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน เพื่อควบคุมโรงงานให้อยู่ในพื้นที่เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมเท่านั้น และกำหนดเงื่อนไขการพัฒนาบุคลากรในการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากเอกชนสู่บุคลากรไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับภาคเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรม ตลอดจนภารกิจตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติฯ ที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ครบวงจร และการอำนวยความสะดวก การบริการและส่งเสริมการลงทุน การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และกองทุนส่งเสริมการพัฒนาและป้องกันผลกระทบในพื้นที่

แนวทางที่ 3 การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับในพื้นที่สู่การท่องเที่ยวระดับโลกอย่างยั่งยืน รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้สูง และกระจายนักท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางที่ 4 การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี เพื่อผลิตบุคลากรและงานวิจัย ให้ตรงความต้องการของอุตสาหกรรม การพัฒนาด้านการศึกษาและบุคลากรรองรับนวัตกรรม เทคโนโลยีขั้นสูงทำให้เกิดฐานความรู้ เทคโนโลยี ตลอดจนงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพสำหรับอุตสาหกรรมขั้นสูง

แนวทางที่ 5 การพัฒนาเมืองอัจฉริยะน่าอยู่และศูนย์กลางการเงิน อยู่ในขั้นตอนของการศึกษาเพื่อเตรียมการดำเนินงาน (ข้อมูล ณ พ.ศ. 2567) โดยจะพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ มีความสะดวกสบาย ครอบคลุมการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งแวดล้อมเมือง และสาธารณสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเมือง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เข้าอยู่อาศัยให้เกิดความสะดวกสบาย มีสังคมคุณภาพและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่โดยไม่ต้องเดินทางไกล เช่น เมืองศูนย์กลางการเงินและธุรกิจ เมืองการบิน เมืองท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางที่ 6 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสำหรับสนับสนุนการศึกษา การวิจัยพัฒนา การลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายและระบบการให้บริการประชาชน รวมทั้งศูนย์บริการนักลงทุนแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (OSS) ที่ทันสมัยรวดเร็ว การพัฒนาเมืองอัจฉริยะน่าอยู่ และเตรียมระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในทุกกระดับ

นอกจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแล้วแผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกยังครอบคลุมถึงการพัฒนาด้านสังคม โดยลงทุนด้านสาธารณสุข กล่าวคือ การลงทุนในระบบการรักษาพยาบาลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการรักษาพยาบาลและสามารถรองรับการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเป็นการรับประกันว่าประชาชนสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพได้รวมถึงการพัฒนาแรงงานเพื่อเป็นการยกระดับทักษะและการเพิ่มพูนทักษะสามารถช่วยให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมใหม่ เช่น New S-Curve ที่โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจะดึงดูดนักลงทุน เพื่อให้เกิดการจ้างงานและเอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันยังส่งเสริมการเติบโตที่ยั่งยืน โดยครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม

และการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักที่สำคัญจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญในการสนับสนุนให้แผนงานดังกล่าวได้บรรลุผลสำเร็จ โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ในประเทศ แต่ยังเพิ่มศักยภาพและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีโลกผ่านการพัฒนาาระบบคมนาคม โลจิสติกส์ และโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่ทันสมัย

ทั้งนี้ การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักที่สำคัญเพื่อยกระดับพื้นที่ในภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย เช่น การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด โครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อมต่อ 3 สนามบิน คือ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และท่าอากาศยานอู่ตะเภา ทำให้ผู้โดยสารสามารถเดินทางระหว่างท่าอากาศยานเข้าสู่เขตเมืองและเขตธุรกิจได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจของ EEC อย่างยั่งยืน โดยโครงสร้างพื้นฐานหลักในการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทำให้การเดินทางและขนส่งระหว่างจังหวัดในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกรวมถึงจังหวัดหรือภูมิภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถช่วยลดระยะเวลาและต้นทุนในการเดินทางเมื่อเทียบกับการเดินทางรูปแบบอื่น

3.2 โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

EEC มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักที่สำคัญทั้งระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ ได้แก่ การก่อสร้างรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังและมาบตาพุด รวมถึงการขยายท่าอากาศยานอู่ตะเภาซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและเชื่อมโยงภูมิภาคเข้าด้วยกัน การพัฒนา

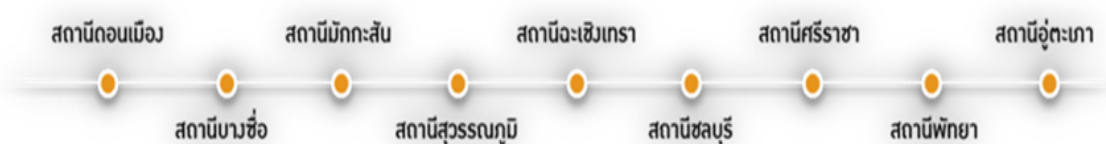
ภาพที่ 2 ภาพรวมพื้นที่โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ก

โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่มีแนวเส้นทางผ่านพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยแนวเส้นทางโครงการ ประกอบด้วย 3 โครงการ คือ 1) โครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมือง Suvarnabhumi Airport Link and City Air Terminal: ARL 2) โครงการระบบรถไฟเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิส่วนต่อขยายช่วงดอนเมือง-บางซื่อ-พญาไท (ARL Extension) 3) โครงการรถไฟความเร็วสูงสายกรุงเทพ-ระยอง และ 4) โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมดิจิทัลแห่งอนาคต

โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทาง การเดินทางเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน Airport Rail Link ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะ ก่อสร้างทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วงจากสถานีพญาไท ไปยัง ท่าอากาศยานดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบังไปยังท่าอากาศยานอู่ตะเภาพร้อมเชื่อมเข้าออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟฯเป็นส่วนใหญ่ รวมระยะทาง 220 กิโลเมตร มีผู้ประกอบการรายเดียวกัน ซึ่งรถไฟความเร็วสูงมีความเร็วสูงสุด 250 กิโลเมตร/ชั่วโมง เชื่อมกรุงเทพฯกับพื้นที่ EEC ภายในระยะเวลา ไม่เกิน 60 นาที ประกอบไปด้วยสถานีรถไฟความเร็วสูงจำนวน 9 สถานี ได้แก่ สถานีดอนเมือง สถานีบางซื่อ สถานีมีนกะสัน สถานีสุวรรณภูมิ สถานีฉะเชิงเทรา สถานีชลบุรี สถานีศรีราชา สถานีพัทยา และสถานีอู่ตะเภา

ภาพที่ 3 สถานีรถไฟความเร็วสูง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ก

การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 บนพื้นที่ ขนาด 1,600 ไร่ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของท่าเรือเพื่อรองรับความต้องการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่าง ประเทศที่เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยจะดำเนินการก่อสร้างท่าเทียบเรือสำหรับจอดเรือน้ำลึก และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ รวมทั้งการพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟที่ท่าเรือแหลมฉบัง (Single Rail Transfer Operator: SRTTO) ก่อสร้างท่าเทียบเรือชายฝั่ง ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจร ภายในท่าเรือ ตลอดจนโครงข่ายและระบบการขนส่งต่อเนื่องที่จำเป็นในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังที่จะเชื่อมต่อกับภายนอกให้เพียงพอ และพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวของปริมาณเรือและสินค้าประเภทต่าง ๆ โดยมี เป้าหมายเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับตู้สินค้าเป็น 18 ล้านตู้ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการรองรับ รถยนต์จาก 2 ล้านคันต่อปี เป็น 3 ล้านคันต่อปี เพิ่มสัดส่วนการขนส่งสินค้าทางราง ร้อยละ 30 เชื่อมต่อการขนส่งทางรถไฟก้ำวสู่ท่าเรือสีเขียว (Green Port) พร้อมก้าวขึ้นเป็นท่าเรือระดับโลก (World-Class Port)

การพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 โดยให้เอกชนเข้าร่วมทุนเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพื่อรองรับการขนถ่าย ก๊าซธรรมชาติและวัตถุดิบเหลวสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพิ่มขีดความสามารถและความจุในการ ขนถ่ายก๊าซธรรมชาติและสินค้าเหลวสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพื่อรักษาความมั่นคงด้านพลังงานของ ประเทศ และเมื่อพัฒนาแล้วเสร็จจะสามารถรองรับการขนส่งได้ 31 ล้านตันต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการ ขนถ่ายก๊าซ LNG อีก 11 ล้านตันต่อปี โดยมีเป้าหมายรองรับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและพลังงาน พื้นที่ 1,000 ไร่

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล รวมถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและศูนย์ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมไฮเทคใน EEC และดึงดูดอุตสาหกรรมดิจิทัลแห่งอนาคต New S-Curve โดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรม IoT หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติและระบบประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันและการพัฒนาคุณภาพชีวิต การให้บริการประชาชนในพื้นที่ และเตรียมระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในทุกระดับ เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 โดยนำร่องระบบโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม 5G โดยการติดตั้งเครือข่ายและระบบเสาอัจฉริยะ 5G เป็นการใช้ประโยชน์จาก 5G ในการบริหารจัดการเมืองสู่ Smart City โดยการติดตั้งระบบสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงที่จะช่วยกลุ่มอุตสาหกรรมลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศเพื่อดึงดูดนักลงทุนผู้ประกอบการ

● **การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน**
EEC จะช่วยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีมูลค่าเพิ่มสูงช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

● **การดึงดูดการลงทุน** โครงการบีคัตว่าจะดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) มูลค่ามหาศาล ซึ่งจะนำมาซึ่งเงินทุนเทคโนโลยี และความเชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

● **การสร้างงานคุณภาพสูง** EEC คาดว่าจะสร้างงานใหม่กว่า 100,000 ตำแหน่ง ต่อปี ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของแรงงานไทย

● **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์และการขนส่ง ซึ่งจะส่งผลต่อภาคธุรกิจและการท่องเที่ยวของประเทศโดยรวม

● **การเชื่อมโยงกับภูมิภาค** EEC จะช่วยเสริมสร้างบทบาทของไทยในฐานะศูนย์กลางการผลิตและโลจิสติกส์ของภูมิภาคอาเซียนเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

● **การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม** การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมใน EEC จะช่วยยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีของประเทศไทยโดยรวม

ภาพที่ 4 ภาพรวมความสำคัญ EEC ต่อเศรษฐกิจไทย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ก

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

ส่วนที่ 4

EEC: ผลสัมฤทธิ์และศักยภาพการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย

ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของ EEC เป็นสิ่งสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณแผ่นดิน โดยพิจารณาจากผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมที่คาดว่าจะได้รับเทียบกับเงินลงทุนที่ใช้ไป จากผลการศึกษารวบรวมด้านความคุ้มค่างบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมดำเนินงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและภาคเอกชนในทุก ๆ ด้าน ภายใต้หลักการ “ร่วมคิด ร่วมลงทุน ร่วมพัฒนา” โดยพึ่งพางบประมาณแผ่นดินให้น้อยที่สุด เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมดำเนินงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและภาคเอกชนในทุก ๆ ด้าน ภายใต้หลักการ “ร่วมคิด ร่วมลงทุน ร่วมพัฒนา” (รัฐ – เอกชน – ท้องถิ่น) โดยพึ่งพางบประมาณแผ่นดินให้น้อยที่สุด เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจและก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยมีการลงทุนรวมตั้งแต่ปี 2561-2564 มูลค่า 59,306.9748 ล้านบาท (ระยะที่ 2) โดยในระยะที่ 3 ปี 2567 มีการบริหารงบประมาณมูลค่า 7,905.19 ล้านบาท โดยการบริหารงบประมาณเพื่อให้แต่ละหน่วยงานร่วมกันดำเนินโครงการภายใต้ 6 แนวทาง ตามเป้าหมายในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค 2) การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีสูง 3) การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับในพื้นที่สู่การท่องเที่ยว 4) การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม 5) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะและศูนย์กลางการเงิน ครอบคลุมการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อมเมือง สาธารณสุข และ 6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

4.1 มูลค่าการลงทุน (โครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน)

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจโครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จำเป็นต้องพิจารณาหลายมิติเพื่อให้เห็นภาพรวมของความสำเร็จในการดำเนินโครงการทั้งด้านการลงทุน การใช้งบประมาณ และความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นในภูมิภาค ทั้งนี้ การพิจารณามูลค่าการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่มีภาคเอกชนเข้าร่วม ซึ่งสะท้อนความเชื่อมั่นของภาคเอกชนต่อศักยภาพของพื้นที่ และผลตอบแทนโครงการในการดึงดูดการลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและการเชื่อมโยงโลจิสติกส์ แต่ยังส่งเสริมการจ้างงาน การพัฒนาเมือง และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการดำเนินโครงการ EEC ซึ่งปัจจุบัน EEC ดำเนินโครงการรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) มีทั้งหมด 4 โครงการหลัก ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 มูลค่าการลงทุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (โครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน)

โครงการ	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท)	ความคืบหน้าโครงการ
รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน	271,766	ส่งมอบพื้นที่จนครบถ้วนแล้ว และเอกชนได้เข้า ลงทุนตามแผน เช่น งานปรับพื้นที่ งานสร้างถนน และสะพานชั่วคราว งานก่อสร้างโรงหล่อชิ้นงาน โครงสร้าง และก่อสร้างต่อเนื่องใช้เวลา 4 ปี
ท่าอากาศยานอุตะภาและ เมืองการบินภาคตะวันออก	290,000	แผนแม่บทมีความคืบหน้า ร้อยละ 80 การก่อสร้าง คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างปี 2568 โดยดำเนินการในส่วน ของอาคารผู้โดยสารหลังที่ 3 และอาคารเทียบ เครื่องบินรอง
ท่าเรือแหลมฉบัง เฟส 3	110,924	<u>งานโครงสร้างพื้นฐาน</u> อยู่ระหว่างการก่อสร้าง งานเชื่อมกันทราย งานขุดลอกและถมทะเล งานก่อสร้างอาคาร ท่าเทียบเรือชายฝั่ง ระบบถนนและระบบ สาธารณูปโภค คิดเป็นร้อยละ 41.35 <u>โครงสร้างท่าเทียบเรือ</u> ขอต่อใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ของโครงการ
ท่าเรืออุตสาหกรรม มาบตาพุด เฟส 3	82,305	<u>งานโครงสร้างพื้นฐาน</u> อยู่ระหว่างการก่อสร้าง งานเชื่อม กันทราย งานเชื่อมกันคลื่น งานขุดลอก และถมทะเล งานสาธารณูปโภค คิดเป็นร้อยละ 93.02 <u>งานท่าเทียบเรือก๊าซ</u> จัดประชุมรับฟังความ คิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการฯ ตาม ขั้นตอนของ EHIA

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ก

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ค

4.2 ประสิทธิภาพการเบิกจ่าย การใช้จ่ายงบประมาณ

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณผ่านสถิติการเบิกจ่าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินและความก้าวหน้าของการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนโครงการขนาดใหญ่เช่นนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนความสำเร็จและประสิทธิภาพของการดำเนินงานเนื่องจากเป็นตัวชี้วัดแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินและความคืบหน้าของโครงการ การเบิกจ่ายที่เป็นไปตามแผนและเป้าหมายไม่เพียงส่งผลดีต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการลงทุนในพื้นที่ที่แต่ยังช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศผ่านการจ้างงาน การกระจายรายได้ และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

จากสถิติการเบิกจ่ายแผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ปี 2567 พบว่า ผลการใช้จ่ายงบประมาณ (ผลเบิกจ่ายและก่อหนี้ผูกพัน) ณ สิ้นไตรมาสที่ 4 จำนวน 7,438.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.09 ของงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณฯ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 100

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีผลการเบิกจ่ายแผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 1,730.13 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.72 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2568)

ตารางที่ 2 สถิติการเบิกจ่ายแผนงานบูรณาการ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2568

ปี งบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย (ล้านบาท)	ร้อยละ
2563	16,036.51	13,686.32	85.34 %
2564	21,489.52	20,113.4	93.60 %
2565	11,944.81	10,830.97	90.68 %
2566	11,048.04	10,301.46	93.24 %
2567	7,905.19	7,438.10	94.09 %
2568	7,615.00	1,730.13	22.72 %
รวม	76,039.07	64,100.38	84.30 %

ที่มา: กรมบัญชีกลาง, 2568

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567

ทั้งนี้ การเบิกจ่ายที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ เกิดจากเหตุผลหลายประการ ได้ดังนี้

1) การเตรียมพื้นที่ดำเนินการให้พร้อมรองรับการก่อสร้างล่าช้ากว่าแผนฯ เนื่องจากสาเหตุสำคัญ เช่น ต้องขออนุญาตดำเนินการรื้อย้าย/เข้าใช้พื้นที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต้องแก้ไข/ปรับแบบรายละเอียดในการก่อสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ดำเนินการ รวมถึงให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

2) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีความล่าช้ากว่าแผนฯ เนื่องจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น การจัดเตรียมเอกสารประกอบการทำสัญญา การสอบทานความถูกต้องจากหน่วยงานส่วนกลาง

3) กระบวนการเจรจาเงินกู้กับแหล่งเงินกู้ต่างประเทศและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประกวดราคานานาชาติ (International Bidding) ซึ่งมีกระบวนการหลายขั้นตอนและใช้เวลานานสำหรับรายการงบประมาณที่ใช้เงินกู้ต่างประเทศ

แนวทางการแก้ไข

1) ควรเร่งรัดประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชนและเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อหารือข้อสรุปในการปรับแบบการก่อสร้างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของพื้นที่ รวมถึงเร่งรัดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการรื้อย้ายสิ่งกีดขวางการก่อสร้าง และเร่งรัดประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขออนุญาตเพื่อเข้าใช้พื้นที่ดำเนินการก่อสร้างโดยเร็ว

2) ควรเร่งรัดการดำเนินงานตามขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างและติดตามการเบิกจ่ายตามความคืบหน้าของงานอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานแล้วเสร็จตามแผนงาน

3) ควรติดตามและเร่งรัดการดำเนินงานตามขั้นตอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเงินกู้ต่างประเทศอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนฯ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ

โครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เป็นโครงการยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศไทยที่มุ่งยกระดับเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จของโครงการในระยะยาวและในบริบทของโครงการขนาดใหญ่และซับซ้อน เช่น การใช้งบประมาณ EEC อย่างมีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่หมายถึงการประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ยังรวมถึงการสร้างมูลค่าสูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ การบรรลุเป้าหมายของโครงการตามกำหนดเวลา และการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม การบริหารงบประมาณในโครงการขนาดใหญ่มักเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น ความล่าช้าในการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และความซับซ้อนในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของโครงการ EEC มีหลากหลาย โดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนผ่านรูปแบบ PPP และการใช้ระบบบริหาร

โครงการแบบบูรณาการมีผลกระทบมากที่สุด ตามมาด้วยนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ และระบบการติดตามและประเมินผลแบบ Real-time การให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้และการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของโครงการ EEC ได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการในระยะยาว

1) **การวางแผนและการจัดสรรงบประมาณ** โดยการกำหนดเป้าหมายและแผนงานที่ชัดเจน เพื่อให้การใช้งบประมาณสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ประเมินผลแทนจากการลงทุน การเปิดเผยข้อมูลจากการใช้งบประมาณเพื่อความโปร่งใส

2) **การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนผ่านรูปแบบ PPP** การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนผ่านรูปแบบ Public-Private Partnership (PPP) การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในรูปแบบ (PPP) ในโครงการย่อยหลายโครงการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ และช่วยลดภาระงบประมาณภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยนำความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมจากภาคเอกชนมาใช้ในโครงการ และกระจายความเสี่ยงระหว่างภาครัฐและเอกชน โครงการ PPP ในพื้นที่ EEC มีประสิทธิภาพการใช้งบประมาณสูงกว่าโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว

3) **ระบบการบริหารโครงการแบบบูรณาการ** การบริหารโครงการโดยใช้ระบบบริหารโครงการแบบ Agile และการนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้ในการติดตามการใช้งบประมาณ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพได้ถึงร้อยละ 15 โดยใช้ระบบ Enterprise Resource Planning (ERP) สำหรับการติดตามและควบคุมการใช้งบประมาณ การนำ Agile Project Management มาใช้ในการบริหารโครงการย่อย การใช้ Big Data Analytics ในการวิเคราะห์และคาดการณ์การใช้งบประมาณ

4) **ความโปร่งใสและการตรวจสอบ** การเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณแบบ real-time และการตรวจสอบโดยภาคประชาสังคม ช่วยลดการรั่วไหลของงบประมาณได้

5) **นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ** นโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพส่งผลโดยตรงต่อการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วย การใช้ระบบ e-Bidding ในการจัดซื้อจัดจ้างทุกโครงการที่มีมูลค่าเกิน 500 ล้านบาท การนำระบบ Price Performance มาใช้ในการคัดเลือกผู้รับเหมา การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้ การปรับปรุงนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างช่วยประหยัดงบประมาณ เฉลี่ยร้อยละ 12 ในโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่

6) **ระบบการติดตามและประเมินผลแบบ Real-time** การนำระบบการติดตามและประเมินผลแบบ real-time มาใช้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ โดยใช้เทคโนโลยี IoT ในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการก่อสร้าง นำ Blockchain มาใช้ในการบันทึกและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ พัฒนา Dashboard สำหรับผู้บริหารเพื่อติดตามสถานะโครงการและการใช้งบประมาณ การใช้ระบบติดตามและประเมินผลแบบ real-time ช่วยลดการรั่วไหลของงบประมาณได้ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณโดยรวม ร้อยละ 10

7) การพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากร การลงทุนในการพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ ซึ่งการลงทุนในการพัฒนาบุคลากรช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณได้ในระยะยาว โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการบริหารโครงการและการเงินสมัยใหม่ สร้างระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) สำหรับบุคลากรใหม่ และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

4.4 ประสิทธิภาพเขตเศรษฐกิจพิเศษในเอเชีย

การประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของ EEC เมื่อเทียบกับเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นในเอเชีย ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันผ่านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง โดยแต่ละประเทศได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ส่งผลให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ สามารถบรรลุประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายในการแข่งขันระดับโลก

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบประสิทธิภาพเขตเศรษฐกิจพิเศษในเอเชีย

ประเทศ	โครงการ	เป้าหมายหลัก	ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ
จีน	เขตเศรษฐกิจพิเศษเซินเจิ้น (Shenzhen SEZ)	การพัฒนาอุตสาหกรรมไฮเทค ศูนย์กลางนวัตกรรม และการส่งออกเทคโนโลยี	94.5%
สิงคโปร์	Jurong Innovation District	อุตสาหกรรม 4.0, การผลิตอัจฉริยะ, ระบบอัตโนมัติ	92.8%
เกาหลีใต้	Incheon Free Economic Zone (IFEZ)	ศูนย์กลางโลจิสติกส์, ธุรกิจระหว่างประเทศ และการวิจัยและพัฒนา	89.6%
ญี่ปุ่น	Fukuoka SEZ	ระบบนิเวศสตาร์ทอัพ, เทคโนโลยีสีเขียว และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	87.3%
ไทย	เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	อุตสาหกรรม S-Curve, พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน, การคมนาคมขนส่ง	83.2%
มาเลเซีย	Iskandar Malaysia	เมืองอัจฉริยะ, การศึกษา, การท่องเที่ยว	82.7%
เวียดนาม	Van Don SEZ	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์, การผลิตขั้นสูง, การพัฒนาบุคลากร	80.5%

ที่มา: Asian Development Bank, 2023

OECD, 2023

World Bank, 2023

4.5 ประเมินผลกระทบต่อเศรษฐกิจประเทศ

การพัฒนาพื้นที่ EEC ยังคงก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศที่เพิ่มขึ้น

โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในพื้นที่ EEC ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีสัดส่วนร้อยละ 15.5 (ปี 2565) นำโดยภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 70 ภาคบริการร้อยละ 27 และภาคเกษตรกรรมร้อยละ 3 แม้ว่าปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจโดยรวม โดยเฉพาะภาคการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการส่งออก ได้รับผลกระทบจากการหดตัวของอุปสงค์ภายในประเทศและการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว แต่ภาคท่องเที่ยวและบริการ ผสมผสานกับสัญญาณบวกของความต้องการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ EEC ยังคงเป็นแรงส่งสำคัญในการสร้างการเติบโตของประเทศ โดยมีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจในพื้นที่เติบโต อาทิ โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ EEC ทิศทางการลงทุนของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ มีแนวโน้มเป็นบวก ภาคการท่องเที่ยวและบริการมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง และมีระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4 ข้อมูลที่แสดงถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC

การพัฒนา EEC	ปัจจัย
โครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ EEC	ความก้าวหน้าของโครงการ โครงสร้างพื้นฐานสำคัญ อาทิ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานอู่ตะเภา และเมืองการบินภาคตะวันออก โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 ช่วงที่ 1 โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ในส่วนของท่าเทียบเรือ F
การลงทุนของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ มีแนวโน้มเป็นบวก	จากจำนวนผู้ประกอบการรายใหญ่ที่แจ้งเจตจำนงให้ความสนใจลงทุนที่เพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยหนุนด้านการเตรียมพร้อมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการลงทุนที่ดี ครอบคลุม 4 ปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย Land (ที่ดิน) Labour Force (แรงงาน) Logistic (โครงสร้างพื้นฐาน) และ Law (พ.ร.บ. เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561) รวมถึงการปรับตัวต่อทิศทางการค้าโลก อาทิ การมุ่งเน้นการใช้พลังงานหมุนเวียน (RE) ในภาคการผลิต เพื่อรับมือกับมาตรการภาษี CBAM

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC (ต่อ)

การพัฒนา EEC	ปัจจัย
ภาคการท่องเที่ยวและบริการมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง	ในช่วงปี 2568 คาดว่าการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากการใช้มาตรการวีซ่าฟรี และมีแผนจะเริ่มใช้ระบบอนุญาตการเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าประเทศไทย
ระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ซึ่งพึ่งพาทรัพยากรน้ำจำนวนมาก

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ข

4.6 ผลกระทบเชิงบวก – เชิงลบ

โครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ถือเป็นโครงการที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของประเทศไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่อนาคตด้วยการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในเวทีโลก อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการขนาดใหญ่เช่นนี้ ไม่เพียงแต่นำมาซึ่งประโยชน์ในหลายด้าน แต่ยังอาจสร้างผลกระทบเชิงลบที่ควรได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม ผลกระทบเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่ EEC เท่านั้น แต่ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบต่อเศรษฐกิจและสังคม

ผลกระทบเชิงบวก โครงการ EEC ได้สร้างโอกาสสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการลงทุนและการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค เช่น การขยายตัวของ GDP การเพิ่มอัตราการจ้างงาน และการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ขณะเดียวกัน **ผลกระทบเชิงลบ** ก็เป็นสิ่งที่ไม่อาจมองข้าม เช่น ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และความกดดันต่อชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

โดยวิเคราะห์ผลกระทบของ EEC ในทั้งมิติเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

1. การเติบโตของ GDP

ผลกระทบเชิงบวก: เพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม สร้างโอกาสทางธุรกิจและการลงทุนใหม่ ๆ ยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ผลกระทบเชิงลบ: อาจเกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างพื้นที่ EEC กับภูมิภาคอื่น เสี่ยงต่อการพึ่งพาอุตสาหกรรมเฉพาะทางมากเกินไปอาจเกิดภาวะเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่สูงขึ้นในพื้นที่

2. การจ้างงาน

ผลกระทบเชิงบวก: สร้างโอกาสการจ้างงานใหม่ในอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูง ยกระดับทักษะและความสามารถของแรงงานในพื้นที่ สามารถดึงดูดแรงงานที่มีความสามารถจากทั่วประเทศและต่างประเทศ

ผลกระทบเชิงลบ: อาจเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมดั้งเดิม
เสี่ยงต่อการขาดแคลนแรงงานในบางสาขาอาชีพ และอาจเกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างแรงงาน
ท้องถิ่นและแรงงานต่างถิ่น

3. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)

ผลกระทบเชิงบวก: นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้าสู่ประเทศ เพิ่มโอกาสการจ้างงาน
ในตำแหน่งที่มีทักษะสูง เสริมสร้างความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทยในระดับนานาชาติ

ผลกระทบเชิงลบ: ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจอาจเพิ่มช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน
เนื่องจากผลประโยชน์จากการลงทุนมักจะกระจุกตัวอยู่กับนักลงทุนเจ้าของธุรกิจและแรงงานทักษะสูง
เพียงบางกลุ่ม ในขณะที่แรงงานทั่วไปได้รับค่าจ้างต่ำและมีสภาพการทำงานที่ไม่มั่นคง

4. การส่งออก

ผลกระทบเชิงบวก: เพิ่มมูลค่าการส่งออกและรายได้เข้าประเทศ ยกย่องมาตรฐานสินค้าและ
บริการให้แข่งขันได้ในระดับโลก และสร้างโอกาสในการขยายตลาดต่างประเทศ

ผลกระทบเชิงลบ: เสี่ยงต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและอัตราแลกเปลี่ยนอาจเกิดการ
พึ่งพาตลาดต่างประเทศมากเกินไปและเสี่ยงต่อการขาดดุลการค้าในบางอุตสาหกรรมที่ต้องนำเข้าวัตถุดิบ

5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ผลกระทบเชิงบวก: ยกระดับระบบคมนาคมและโลจิสติกส์ของประเทศ สร้างความเชื่อมโยง
ทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค และเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งและการเดินทาง

ผลกระทบเชิงลบ: อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในพื้นที่ก่อสร้างเสี่ยงต่อการ
เวนคืนที่ดินและการย้ายถิ่นฐานของชุมชนอาจเกิดปัญหาการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานไม่เต็มประสิทธิภาพ
ในระยะแรก

6. การท่องเที่ยว

ผลกระทบเชิงบวก: เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและบริการ สร้างโอกาสทางธุรกิจสำหรับ
ผู้ประกอบการท้องถิ่น และกระตุ้นการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

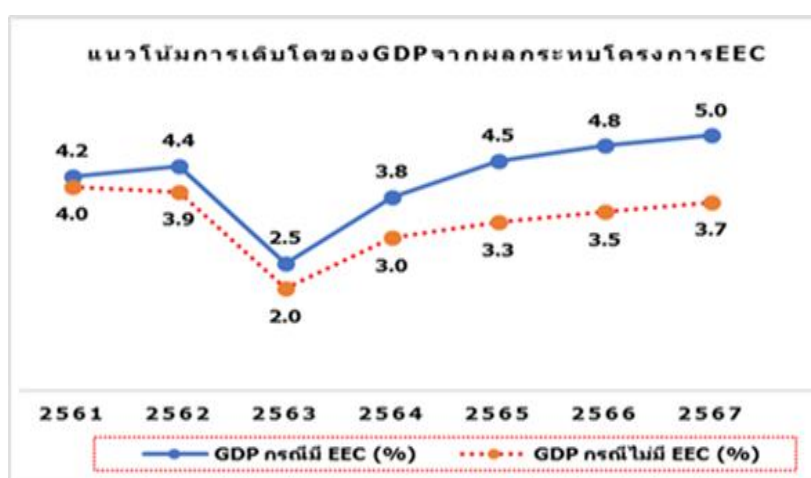
ผลกระทบเชิงลบ: อาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นเสี่ยงต่อการ
เกิดปัญหาการจัดการขยะและมลภาวะ อาจเกิดความแออัดและใช้ทรัพยากรเกินขีดความสามารถในการรองรับ

7. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ผลกระทบเชิงบวก: ยกระดับคุณภาพการศึกษาและทักษะแรงงานในพื้นที่ สร้างโอกาสในการ
พัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของแรงงานไทยในระดับนานาชาติ

ผลกระทบเชิงลบ: อาจเกิดปัญหา "สมองไหล" จากภูมิภาคอื่นเข้าสู่พื้นที่ EEC เสี่ยงต่อการเกิด
ช่องว่างทางทักษะระหว่างแรงงานที่ได้รับการพัฒนาและไม่ได้รับการพัฒนาและอาจเกิดความไม่สอดคล้อง
ระหว่างหลักสูตรการศึกษากับความต้องการที่แท้จริงของตลาดแรงงาน

จากการที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ EEC ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ พบว่า โครงการมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจไทยในหลายมิติ เช่น การเพิ่มสัดส่วน GDP การขยายตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสร้างโอกาสทางการจ้างงาน ได้สร้างทั้งโอกาสและความท้าทายให้กับเศรษฐกิจไทยอย่างหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตาม ผลกระทบบางด้าน เช่น ความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและความเหลื่อมล้ำทางสังคม ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการจัดการ และเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ EEC ต่อเศรษฐกิจไทยในภาพรวมปี 2561 – 2567 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพในแนวโน้มการเติบโตของ GDP ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการ EEC และกรณีที่ไม่มีการดำเนินโครงการ EEC ดังภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพรวมการเติบโต GDP

กรณีมี EEC: อัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15% ต่อปี

กรณีไม่มี EEC อัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ 3.30% ต่อปี

ส่วนต่าง: EEC สร้างการเติบโตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 0.85% ต่อปี

ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้ตัวเลขปี 2563 ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้

ภาพที่ 5 แนวโน้มการเติบโตของ GDP จากผลกระทบของโครงการ
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

4.7 การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศไทย ในการยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจให้มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 จังหวัดหลัก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านอุตสาหกรรม การขนส่ง และทรัพยากรมนุษย์ การดำเนินงานของ EEC ได้รับการออกแบบเพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวผ่านการดึงดูดการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการเสริมสร้างขีดความสามารถของแรงงาน อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ได้จากการดำเนินโครงการสามารถสะท้อนความคุ้มค่าของการลงทุนในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มสัดส่วน GDP ของประเทศ การสร้างงาน การเพิ่มรายได้จากภาษี การส่งเสริมการส่งออก รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

ดังนั้น การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ระยะแรก ระยะกลาง และระยะยาว จะสะท้อนถึงศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในมิติต่าง ๆ จากผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากโครงการ EEC ดังนี้

ตารางที่ 5 การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ระยะแรก ระยะกลาง ระยะยาว

	ระยะแรก (1 - 5 ปี)	ระยะกลาง (5 - 10 ปี)	ระยะยาว (10 ปีขึ้นไป)
สัดส่วนต่อ GDP ประเทศ	1.5% - 2.0% เริ่มเห็นผลจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการเริ่มดำเนินการของอุตสาหกรรมนำร่อง เช่น ยานยนต์ไฟฟ้า	3.0% - 4.0% อุตสาหกรรมเป้าหมายเริ่มสร้างผลตอบแทนชัดเจน โดยเฉพาะในด้านอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและหุ่นยนต์	5.0% EEC กลายเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ ดึงดูดการลงทุนจากทั่วโลกในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
มูลค่าการลงทุนสะสม	1.5 ล้านล้านบาท เน้นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น รถไฟความเร็วสูง ท่าเรือ และการพัฒนาสนามบิน อุตะภา	3.0 ล้านล้านบาทการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากภาคเอกชน ในด้านการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	5.0 ล้านล้านบาท การลงทุนในนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงการวิจัยและพัฒนาในด้าน AI และเทคโนโลยีชีวภาพ
การจ้างงานใหม่	100,000 ตำแหน่งงานในภาคก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและบริการพื้นฐานรองรับการพัฒนา EEC	200,000 ตำแหน่งงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น เช่น วิศวกรยานยนต์ไฟฟ้า นักพัฒนาซอฟต์แวร์ และผู้เชี่ยวชาญด้านหุ่นยนต์	350,000 ตำแหน่งงานที่ต้องการทักษะสูงและนวัตกรรม เช่น นักวิจัย AI ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีชีวภาพ และนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล
รายได้ภาษีเพิ่มขึ้น (ต่อปี)	30,000 ล้านบาท เริ่มเห็นรายได้ภาษีเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ EEC และการเริ่มดำเนินการของบริษัทใหม่	60,000 ล้านบาท รายได้ภาษีเพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานเต็มรูปแบบของอุตสาหกรรมเป้าหมายและการขยายตัวของธุรกิจในพื้นที่	100,000 ล้านบาท รายได้ภาษีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากความสำเร็จของ EEC ในฐานะศูนย์กลางเศรษฐกิจและนวัตกรรม
มูลค่าการส่งออก (ต่อปี)	1.0 ล้านล้านบาท การส่งออกเริ่มเพิ่มขึ้นจากการผลิตในอุตสาหกรรมเป้าหมายบางส่วน เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ไฟฟ้า	1.5 ล้านล้านบาท การส่งออกเพิ่มขึ้นจากการผลิตสินค้าเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและหุ่นยนต์	2.0 ล้านล้านบาท EEC กลายเป็นฐานการส่งออกสำคัญของสินค้านวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงในภูมิภาค
โครงสร้างพื้นฐานหลัก	เริ่มก่อสร้างโครงการสำคัญ เช่น รถไฟความเร็วสูงเชื่อม	โครงสร้างพื้นฐานหลักแล้วเสร็จ รวมถึงการพัฒนาท่าอากาศยาน	การพัฒนาต่อยอดปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้าง

ตารางที่ 5 การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ระยะแรก ระยะกลาง ระยะยาว (ต่อ)

	ระยะแรก (1-5 ปี)	ระยะกลาง (5 - 10 ปี)	ระยะยาว (10 ปีขึ้นไป)
โครงสร้าง พื้นฐานหลัก	3 สนามบิน และการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง เฟส 3	อุตะภาเป็นท่าอากาศยานนานาชาติเต็มรูปแบบ	พื้นฐาน รวมถึงการเชื่อมต่อกับระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อนบ้าน
จำนวน นักท่องเที่ยว (ต่อปี)	20 ล้านคน การท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัวหลังจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน	35 ล้านคน การท่องเที่ยวเติบโตจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรรมและการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ	50 ล้านคน EEC กลายเป็นจุดหมายปลายทางสำคัญสำหรับการท่องเที่ยว คุณภาพสูงและการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์
สัดส่วนแรงงาน ทักษะสูง	25% เริ่มเห็นการเพิ่มขึ้นของแรงงานทักษะสูงจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายระยะแรก	40% สัดส่วนแรงงานทักษะสูงเพิ่มขึ้นตามการพัฒนาของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงและการยกระดับการศึกษา	50% EEC มีสัดส่วนแรงงานทักษะสูงเทียบเท่ากับประเทศพัฒนาแล้วรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างเต็มรูปแบบ
จำนวนนักศึกษา ในสาขาที่ เกี่ยวข้อง (ต่อปี)	30,000 คน เริ่มมีการปรับหลักสูตรและเพิ่มจำนวนนักศึกษาในสาขาที่ตอบโจทย์อุตสาหกรรมเป้าหมายเป้าหมายระยะแรก	70,000 คน จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในสาขา STEM และหลักสูตรที่ร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมเป้าหมาย	100,000 คน EEC กลายเป็นศูนย์กลางการศึกษาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดึงดูดนักศึกษาจากทั่วภูมิภาค
การพัฒนา เมืองอัจฉริยะ	วางแผนและเริ่มนำร่องเริ่มวางโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและทดลองใช้เทคโนโลยีสมาร์ทซิตี้ในพื้นที่นำร่อง	ดำเนินการในเมืองหลักพัฒนาเมืองหลักใน EEC ให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ใช้เทคโนโลยี IoT AI ในการบริหารจัดการเมือง	ครอบคลุมทุกเมืองใน EEC เป็นเมืองอัจฉริยะที่เชื่อมโยงกัน ใช้พลังงานสะอาดและมีระบบขนส่งอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ

ที่มา: (1) กระทรวงอุตสาหกรรม, 2565 (2) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2567 (3) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567 (4) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จำเป็นต้องพิจารณาในมุมมองระยะยาวและครอบคลุมผลกระทบในหลายมิติ เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องการการลงทุนสูงและใช้ระยะเวลาในการพัฒนา จากตารางที่ 5 การคาดการณ์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา ผู้จัดทำมีความเห็นว่า สามารถแบ่งผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้นและความคุ้มค่าของโครงการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะแรก 1 – 5 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2565)

ในระยะแรกของการพัฒนา EEC มุ่งเน้นไปที่การวางรากฐานโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เป็นการลงทุนโครงสร้างขนาดใหญ่ เช่น การพัฒนารถไฟความเร็วสูง สนามบิน และท่าเรือ แม้จะมีต้นทุนสูงแต่เริ่มเห็นผลตอบแทนจากการจ้างงานในโครงการต่าง ๆ และเริ่มดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการลงทุนและการจ้างงานใหม่ในพื้นที่ นอกจากนี้ ยังช่วยรายได้จากการท่องเที่ยวและการเริ่มต้นของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระยะนี้ ถือเป็นวางรากฐานที่จำเป็นสำหรับการเติบโตในระยะต่อไป ทั้งนี้การลงทุนในระยะแรกนี้ อาจยังไม่แสดงผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนในแง่ของสัดส่วน GDP หรือมูลค่าการส่งออก แต่จะช่วยสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงผ่านการจ้างงานและกระตุ้นการบริโภคในประเทศ และถือเป็นการลงทุนที่จำเป็นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนต่อไป

ระยะกลาง 5 – 10 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570)

ในระยะกลาง ผลตอบแทนจะเริ่มปรากฏชัดเจนในด้านมูลค่าการลงทุนสะสมและการส่งออก โดยการดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศและการเพิ่มสัดส่วนแรงงานทักษะสูงในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น S-Curve จะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และช่วยให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพมากขึ้น สะท้อนผ่านตัวชี้วัด เรื่อง การเพิ่มสัดส่วนของ GDP และมูลค่าการส่งออก และเมื่อระบบโครงสร้างพื้นฐานเริ่มเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง เกิดการจ้างงานในอุตสาหกรรมเป้าหมายมากขึ้น มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาทักษะแรงงาน ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจของประเทศ การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาคเริ่มเห็นผลเป็นรูปธรรม ทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในระยะเริ่มแรกเริ่มคุ้มค่าและสร้างผลประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

ระยะยาว 10 ปีขึ้นไป (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2570-2580)

ในระยะยาว โครงการ EEC จะปรากฏอย่างเต็มรูปแบบ ผ่านการยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก การพัฒนาเมืองใหม่ที่ทันสมัยพร้อมระบบสาธารณูปโภคครบครัน ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และพื้นที่เชื่อมโยง การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนจะสะท้อนผ่าน GDP ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึงการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจและสังคมทำให้การลงทุนในโครงการ EEC เกิดความคุ้มค่าในระยะยาวและเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การเพิ่มศักยภาพในระยะยาวจะช่วยเศรษฐกิจไทยพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น ลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ความคุ้มค่าสามารถจะสะท้อนผ่านความสามารถในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง เช่น รายได้จากภาษี การส่งออก และการเพิ่มสัดส่วน GDP เป็นต้น

ส่วนที่ 5

แนวทางการพัฒนา EEC: อย่างยั่งยืนในอนาคต

การพัฒนา EEC อย่างยั่งยืนเป็นโครงการที่มีความสำคัญยิ่งต่ออนาคตของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วิสัยทัศน์ EEC 2030 “มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นเป้าหมายที่ท้าทายแต่สามารถบรรลุได้หากมีการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่วางไว้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งความสำเร็จของ EEC จะไม่เพียงแต่ยกระดับเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่ยังเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับภูมิภาคและระดับโลก อย่างไรก็ตาม การพัฒนานี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น

5.1 แนวทางการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืนในอนาคต

1) **การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม** การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมแบบครบวงจร เป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับ EEC จากฐานการผลิตสู่ศูนย์กลางนวัตกรรม ปัจจุบัน EEC มีความก้าวหน้าในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรม เช่น การจัดตั้งเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่วังจันทร์วิลเลจ จังหวัดระยอง การจัดตั้ง "EEC Innovation District" ที่เชื่อมโยงมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และภาคอุตสาหกรรม และพัฒนาโครงการ "EEC Startup Accelerator" เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ การพัฒนา "EEC Innovation Sandbox" ที่ผ่อนปรนกฎระเบียบบางประการเพื่อส่งเสริมการทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ และสร้างกองทุน "EEC Deep Tech Fund" เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง

2) **การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต** EEC กำลังมุ่งเน้นการพัฒนา 12 อุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเฉพาะอุตสาหกรรม S-Curve ใหม่ เช่น หุ่นยนต์ การบินและโลจิสติกส์ และเชื้อเพลิงชีวภาพ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วอาจทำให้ต้องทบทวนและปรับปรุงเป้าหมายอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น Quantum Computing, Biotechnology และ Space Technology โดยสร้างความร่วมมือกับบริษัทเทคโนโลยีชั้นนำระดับโลกในการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาใน EEC และจัดตั้ง "EEC Future Industry Task Force" ที่มีหน้าที่วิเคราะห์แนวโน้มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมในอนาคต เพื่อปรับยุทธศาสตร์การพัฒนา EEC อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาโครงการ "EEC Green Industry Transformation" เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมดั้งเดิมสู่อุตสาหกรรมสีเขียว

3) **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่ออนาคตและสังคมแห่งการเรียนรู้** ปฏิรูประบบการศึกษา และฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมในอนาคต ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะใหม่ (Reskilling และ Upskilling) และพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมที่รองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน การปฏิรูประบบการศึกษาและฝึกอบรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นความท้าทาย

สำคัญของ EEC เนื่องจากความต้องการแรงงานทักษะสูงในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ปัจจุบัน EEC มีแผนพัฒนากำลังคนรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกแต่ยังต้องการการปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยจัดตั้ง "EEC Future Skills Academy" ที่เน้นการพัฒนาทักษะสำหรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต โดยพัฒนาหลักสูตร "EEC Digital Transformation" สำหรับการพัฒนาทักษะดิจิทัลแก่แรงงานทุกระดับ พัฒนาระบบ "EEC Skills Forecast" ที่ใช้ AI ในการคาดการณ์ความต้องการทักษะในอนาคต และปรับหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องและสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลกในการจัดตั้งวิทยาเขตใน EEC เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

4) ดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ สร้างโครงการ "EEC Global Talent Hub" เพื่อดึงดูดผู้เชี่ยวชาญระดับโลกมาทำงานและถ่ายทอดความรู้ใน EEC พัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตใน EEC ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล

5) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดตั้งกองทุน "EEC Lifelong Learning Fund" เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะของแรงงานอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ "EEC Skills Platform" ที่เข้าถึงได้ง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม

6) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน พัฒนาเมืองอัจฉริยะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งเสริมการใช้หลักเศรษฐกิจหมุนเวียนในภาคอุตสาหกรรมและการบริโภคอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่กำหนดมาตรฐาน "EEC Green City" สำหรับการพัฒนาเมืองในพื้นที่ EEC โดยพัฒนาระบบขนส่งมวลชนที่ใช้พลังงานสะอาด 100 % ภายใน ค.ศ 2030 และพัฒนามาตรฐาน "EEC Sustainable Smart City" ที่บูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และจัดตั้ง "EEC Urban Innovation Lab" เพื่อทดลองและพัฒนาโซลูชันเมืองอัจฉริยะที่เหมาะสมกับบริบทของ EEC

7) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้ง "EEC Environmental Restoration Fund" เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ระบบนิเวศในพื้นที่ และพัฒนาระบบ "EEC Circular Economy" เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและลดของเสีย

8) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาแผน "EEC Climate Resilience" เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน 100% ในพื้นที่ EEC ภายใน ค.ศ. 2040

9) การสร้างสังคมที่เท่าเทียมและมีส่วนร่วม การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การพัฒนา EEC ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งในเชิงบวกและลบ การสร้างกลไกที่ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริงเป็นความท้าทายสำคัญ โดยจัดตั้ง "EEC Community Development Fund" เพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาที่ริเริ่มโดยชุมชนท้องถิ่น และพัฒนาโครงการ "EEC Local Wisdom Integration" เพื่อผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ พัฒนาโครงการ "EEC Community

Business Incubator" เพื่อส่งเสริมการสร้างธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมใน EEC และจัดตั้ง "EEC Community Impact Fund" ที่นำรายได้ส่วนหนึ่งจากการพัฒนา EEC มาสนับสนุนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนท้องถิ่น

10) การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยพัฒนาโครงการ "EEC Inclusive Growth" เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และสร้างระบบสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมและเข้าถึงได้สำหรับประชาชนทุกกลุ่มใน EEC

11) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยพัฒนาแพลตฟอร์ม "EEC Citizen Engagement" สำหรับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย และจัดตั้ง "EEC Stakeholder Council" ที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา

12) การบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล การพัฒนาระบบการกำกับดูแลที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนา EEC เป็นการสร้างกลไกการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม ซึ่ง EEC มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่กำกับดูแลการดำเนินงานแต่ยังต้องการกลไกการมีส่วนร่วมและตรวจสอบจากภาคประชาสังคมเพิ่มเติม ซึ่งการพัฒนาระบบการกำกับดูแลที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้ในการบริหารจัดการโครงการและงบประมาณ EEC และจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบอิสระที่มีตัวแทนจากภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นเพื่อร่วมตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

13) การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล พัฒนาระบบ "EEC Real-time Monitoring" ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลการดำเนินโครงการได้ตลอดเวลา และจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านความยั่งยืน (Sustainability Impact Assessment) ทุกปี

14) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ พัฒนาโครงการ "EEC International Best Practices Exchange" เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเขตเศรษฐกิจพิเศษในต่างประเทศ สร้างกลไกการระดมทุนระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาที่ยั่งยืนใน EEC

15) การบูรณาการ EEC กับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายระดับภูมิภาค การพัฒนา EEC ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจัดตั้ง "EEC Regional Integration Task Force" เพื่อประสานงานและบูรณาการนโยบาย EEC กับยุทธศาสตร์ระดับชาติและภูมิภาค และพัฒนาแผน "EEC-ASEAN Connectivity" เพื่อเชื่อมโยง EEC กับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศอาเซียนอื่น ๆ

16) การรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคงทางไซเบอร์และการป้องกันข้อมูล การพัฒนา EEC ให้เป็นเขตเศรษฐกิจดิจิทัลชั้นนำ ต้องคำนึงถึงความมั่นคงทางไซเบอร์และการป้องกันข้อมูล โดยพัฒนา "EEC Cybersecurity Framework" ที่กำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

สำหรับธุรกิจและหน่วยงานใน EEC และจัดตั้ง "EEC Cybersecurity Innovation Hub" เพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

17) การส่งเสริมนวัตกรรมทางการเงินเพื่อสนับสนุนการพัฒนา EEC การระดมทุนและการบริหารการเงินที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการขนาดใหญ่ใน EEC นวัตกรรมทางการเงินสมัยใหม่ เช่น Fintech และ Blockchain สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารการเงินของโครงการ โดยพัฒนา "EEC FinTech Sandbox" เพื่อทดลองใช้นวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ในการสนับสนุนโครงการใน EEC และจัดตั้ง "EEC Blockchain-based Project Financing Platform" เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการระดมทุนและบริหารการเงินของโครงการ

18) การเชื่อมโยงเศรษฐกิจ EEC กับภูมิภาคอื่น โดยพัฒนาโครงการ "EEC Regional Economic Corridors" เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจกับภูมิภาคอื่นของประเทศ และสร้างกลไกการกระจายการลงทุนและโอกาสทางธุรกิจสู่พื้นที่รอบนอก EEC

5.2 SWOT Analysis และความท้าทายการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืน

การพัฒนา EEC ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบโจทย์เป้าหมายระยะยาวอย่างยั่งยืน การวิเคราะห์ SWOT ซึ่งครอบคลุมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในแต่ละด้านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยระบุประเด็นเชิงกลยุทธ์และความท้าทายที่ต้องเผชิญ ดังนี้

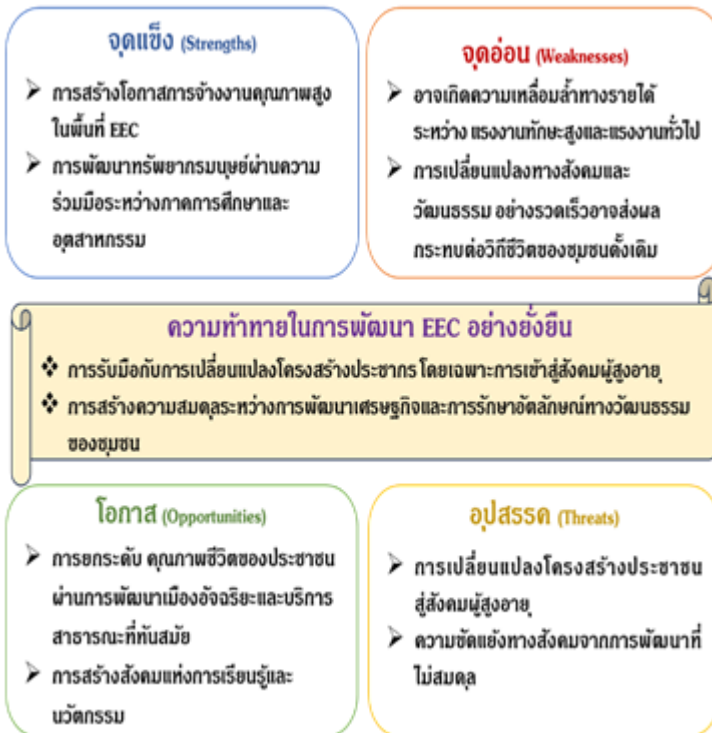

• มิติเศรษฐกิจ

การพัฒนา EEC ในมิติเศรษฐกิจ มีศักยภาพสูงในการยกระดับเศรษฐกิจไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0 อย่างไรก็ดีตามความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบูรณาการ EEC เข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม และการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ ควรมีมาตรการรองรับความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น ความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

ภาพที่ 6 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติเศรษฐกิจ

ที่มา: (1) ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566 (2) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567
 (3) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566

ภาพที่ 7 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติสังคม

ที่มา: (1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566 (2) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566

ภาพที่ 8 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติสิ่งแวดล้อม

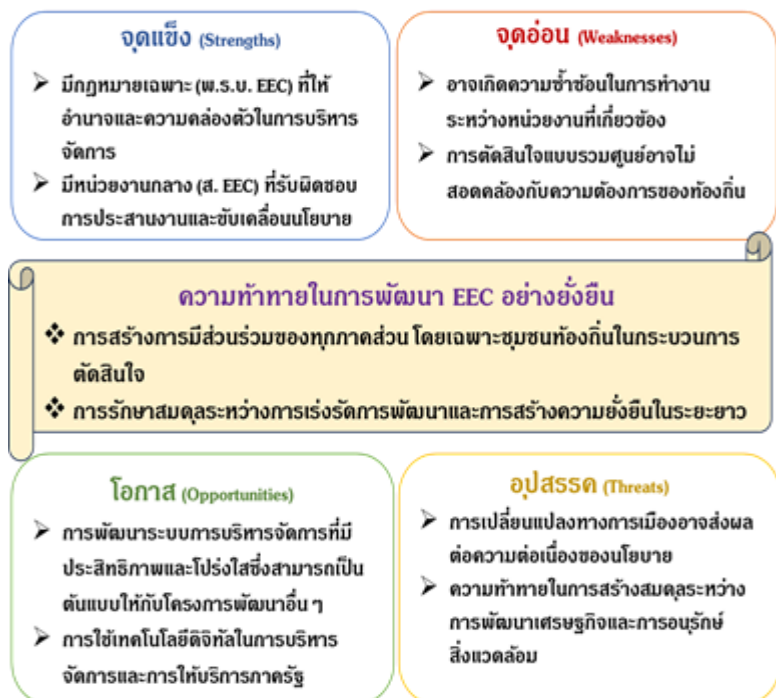
ที่มา: (1) กรมควบคุมมลพิษ, 2567 (2) สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ, 2566 (3) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566

• มิติสังคม

การพัฒนา EEC ในมิติสังคมมีโอกาสสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมในอนาคตเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การวางแผนรองรับสังคมผู้สูงอายุและการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นความท้าทายที่ต้องได้รับการจัดการอย่างรอบคอบ

• มิติสิ่งแวดล้อม

มิติสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและอ่อนไหวมากในการพัฒนา EEC การวางแผนและการจัดการที่ดีสามารถทำให้ EEC เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และการควบคุมมลพิษเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการติดตามและจัดการอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาด และการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืน

• มิติการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของ EEC โครงสร้างการบริหารที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ความคล่องตัวในการดำเนินงาน แต่ก็มีผลทำให้ความท้าทายในการสร้างการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการจะช่วยให้เพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพ นอกจากนี้การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างการยอมรับและความยั่งยืนของโครงการในระยะยาว

ภาพที่ 9 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติการบริหารจัดการ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ข

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566

• มิติงบประมาณ

มิติด้านงบประมาณมีความสำคัญในฐานะเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนและเป็นกลไกในการบริหารความเสี่ยงของการพัฒนา นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องมือในการวัดผลความสำเร็จของโครงการผ่านการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณจึงต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านต่าง ๆ ความคุ้มค่าในการลงทุน การกระจายประโยชน์สู่ทุกภาคส่วน และความยั่งยืนทางการคลัง

ภาพที่ 10 Swot Analysis และความท้าทายของการพัฒนา EEC มิติงบประมาณ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2567ข

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566

ส่วนที่ 6

การถอดบทเรียน สรุปและข้อเสนอแนะ

การถอดบทเรียน สรุปและข้อเสนอแนะในส่วนนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย ความคุ้มค่าของโครงการ EEC และการพัฒนาโครงการ EEC อย่างยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ในส่วนนี้จะเน้นถึงการถอดบทเรียน ที่ได้จากการดำเนินงานโครงการ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนในอนาคต สามารถต่อยอดแนวทางการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามความสำเร็จในระยะยาวจะขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม และการลดผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเชิงประจักษ์จากโครงการสำคัญใน EEC สะท้อนถึงศักยภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของประเทศและแนวทางสำหรับการพัฒนาโครงการในอนาคต เพื่อชี้ให้เห็นภาพรวมของ EEC ในฐานะกลไก สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยที่จะมุ่งสู่จุดเปลี่ยนเศรษฐกิจไทยสู่อนาคต ดังนี้

6.1 ถอดบทเรียน EEC: ความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย

1) **การยกระดับโครงสร้างเศรษฐกิจ:** EEC แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการมีวิสัยทัศน์ ระยะยาวในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) ที่ใช้ เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า (EV) อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมดิจิทัลและหุ่นยนต์ ตัวอย่างเชิง ประจักษ์: การลงทุนของบริษัท Tesla ในการผลิตแบตเตอรี่สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในพื้นที่ EEC ซึ่งคาดว่าจะ สร้างมูลค่าการลงทุนกว่า 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และสร้างงานกว่า 10,000 ตำแหน่ง

2) **การบูรณาการนโยบาย:** ความสำเร็จของ EEC ขึ้นอยู่กับการบูรณาการนโยบายหลายด้าน ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการส่งเสริมการลงทุน EEC เป็นตัวอย่างของ การบูรณาการนโยบายหลายด้านเข้าด้วยกัน ได้แก่ นโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น รถไฟความเร็ว สูงเชื่อม 3 สนามบิน นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผ่านการจัดตั้งสถาบันการศึกษาและศูนย์ฝึกอบรม เฉพาะทาง และนโยบายส่งเสริมการลงทุนผ่านสิทธิประโยชน์ทางภาษี และการอำนวยความสะดวกในการ ดำเนินธุรกิจ ซึ่งการบูรณาการนี้ช่วยให้เกิดการพัฒนารูปแบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) **การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก:** EEC แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงเศรษฐกิจ ภายในประเทศกับห่วงโซ่มูลค่าโลก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเป็นประตูการค้าและการลงทุน สู่อาเซียนและเอเชีย ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ส่งเสริมการเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าโลก (Global Value Chains) ตัวอย่างเชิงประจักษ์: การพัฒนา ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 ที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับตู้สินค้าเป็น 18 ล้านตู้ต่อปี ทำให้ไทย เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาค

4) **การกระจายการพัฒนา:** การพัฒนา EEC ช่วยกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยสร้างงานและโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคในระดับภูมิภาค และส่งเสริมการพัฒนาเมืองใหม่และเมืองอัจฉริยะแต่ต้องระวังไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำกับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ

5) **ความสำคัญของนวัตกรรม:** EEC เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะยาวโดยจัดตั้งเขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา, สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ตัวอย่างเชิงประจักษ์: การจัดตั้งศูนย์นวัตกรรม 5G ในพื้นที่ EEC เพื่อพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยี 5G สำหรับภาคอุตสาหกรรม

6.2 กอดบทเรียน EEC: กับความคุ้มค่าของโครงการ

1) **การประเมินผลตอบแทนระยะยาว:** ความคุ้มค่าของ EEC ต้องพิจารณาผลตอบแทนในระยะยาวทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ใช่เพียงผลตอบแทนทางการเงินระยะสั้น เช่น **ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ** การเพิ่มขึ้นของ GDP การจ้างงาน และการส่งออก **ผลตอบแทนทางสังคม:** การพัฒนาคุณภาพชีวิต การยกระดับการศึกษาและทักษะแรงงาน ตัวอย่างเชิงประจักษ์: การศึกษาของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) คาดการณ์ว่า EEC จะสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจสะสมกว่า 5 ล้านล้านบาทภายในปี 2580

2) **ต้นทุนแฝง:** การประเมินความคุ้มค่าต้องคำนึงถึงต้นทุนแฝง เช่น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม **ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม:** มลพิษทางอากาศและน้ำ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ **การเปลี่ยนแปลงทางสังคม:** การอพยพแรงงาน การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ตัวอย่างเชิงประจักษ์: การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ 3 ที่ระบุถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชุมชนชายฝั่ง

3) **ความยืดหยุ่นในการปรับตัว:** โครงการขนาดใหญ่อย่าง EEC ต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจโลกเพื่อรักษาความคุ้มค่าในระยะยาว เช่น การปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมเป้าหมายให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ การปรับกลยุทธ์การดึงดูดการลงทุนตามสถานการณ์โลก ตัวอย่างเชิงประจักษ์: การปรับแผนการพัฒนา EEC หลังการระบาดของ COVID-19 โดยเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพมากขึ้น

4) **การกระจายผลประโยชน์:** ความคุ้มค่าของ EEC ต้องพิจารณาการกระจายผลประโยชน์สู่ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ไม่ใช่เพียงผลประโยชน์ต่อภาครัฐกิจขนาดใหญ่ เช่น ผลประโยชน์ต่อ SMEs และวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มเปราะบาง ตัวอย่างเชิงประจักษ์: โครงการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ในพื้นที่ EEC ให้เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของบริษัทขนาดใหญ่ ซึ่งมีผู้ประกอบการเข้าร่วมกว่า 5,000 รายในปี 2565

5) **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์:** การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความคุ้มค่าในระยะยาวของ EEC โดยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะแรงงาน **ตัวอย่างเชิงประจักษ์:** การจัดตั้งสถาบันการศึกษาและศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทางในพื้นที่ EEC เช่น สถาบันการบินพลเรือน ศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรด้านระบบราง เป็นต้น

6.3 กอดบทเรียนการพัฒนา EEC อย่างยั่งยืนในอนาคต

1) **ความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม** การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพลังงานทดแทน พัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวและเศรษฐกิจหมุนเวียน อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ EEC โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชายเลนและแหล่งน้ำธรรมชาติ **ตัวอย่างโครงการ** โครงการนิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Estate) ในพื้นที่ EEC ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ลอยน้ำในอ่างเก็บน้ำของนิคมอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานสะอาดในภาคอุตสาหกรรม

2) **การมีส่วนร่วมของชุมชน:** ความยั่งยืนของ EEC ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมและการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่น โดยสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและติดตามผลการพัฒนา พัฒนาโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น **ตัวอย่างโครงการ** จัดตั้ง "สภาประชาชน EEC" ที่มีตัวแทนจากภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมกำหนดทิศทางและติดตามผลการพัฒนา โครงการ "EEC Community Fund" ที่นำรายได้ส่วนหนึ่งจากการพัฒนาอุตสาหกรรมมาสนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชนที่ริเริ่มโดยชาวบ้านในพื้นที่

3) **การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี** EEC ต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน โดยสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีใหม่ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่รองรับเทคโนโลยีในอนาคต เช่น 5G IoT AI **ตัวอย่างโครงการ** จัดตั้ง "EEC Innovation Sandbox" ที่อนุญาตให้บริษัทเทคโนโลยีทดสอบนวัตกรรมใหม่ภายใต้กฎระเบียบที่ยืดหยุ่น การพัฒนา "5G Smart City" ในพื้นที่ EEC เพื่อเป็นต้นแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 5G ในการบริหารจัดการเมือง

4) **การพัฒนาทักษะแห่งอนาคต** การลงทุนในการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตเป็นกุญแจสำคัญสู่ความยั่งยืน โดยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นทักษะแห่งอนาคต (Future Skills) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการ Reskill/Upskill แรงงาน และสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบัน การศึกษาและภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรม **ตัวอย่างโครงการ** จัดตั้ง "EEC Future Skills Academy" ที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล AI หุ่นยนต์เทคโนโลยีชีวภาพ และโครงการ "EEC Talent Mobility" ที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างภาคการศึกษาและอุตสาหกรรม

5) **การสร้างนวัตกรรมและการวิจัยและพัฒนา** การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และการสร้างนวัตกรรมเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเพิ่มการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาในการวิจัยและพัฒนา ส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ในเชิงพาณิชย์ ตัวอย่างโครงการ จัดตั้ง "EEC Innovation Fund" ที่ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมเป้าหมาย พัฒนา "EEC Technology Transfer Center" เพื่อเป็นตัวกลางในการนำผลงานวิจัยจากสถาบันการศึกษาไปสู่การใช้งานจริงในภาคอุตสาหกรรม

6) **การบริหารจัดการน้ำและพลังงาน** การวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำและพลังงานที่มีความยืดหยุ่นและทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตัวอย่างโครงการพัฒนา "EEC Smart Water Grid" ที่ใช้เทคโนโลยี IoT ในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการ "EEC Renewable Energy Hub" ที่ส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานทดแทนในพื้นที่ EEC

7) **การเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs):** การพัฒนา EEC ควรสอดคล้องและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนา EEC ที่เชื่อมโยงกับ SDGs การบูรณาการเป้าหมาย SDGs เข้าในแผนพัฒนาและนโยบายต่าง ๆ ของ EEC การรายงานความก้าวหน้าในการบรรลุ SDGs อย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างโครงการ จัดทำ "EEC SDGs Dashboard" ที่แสดงความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมาย SDGs ในพื้นที่ EEC แบบ real-time โครงการ "EEC SDGs Challenge" ที่เชิญชวนภาคเอกชนและชุมชนเสนอโครงการที่ตอบโจทย์ SDGs ในพื้นที่ EEC

8) **ความยืดหยุ่นต่อวิกฤตการณ์** บทเรียนจากการระบาดของ COVID-19 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการรับมือกับวิกฤตการณ์ที่ไม่คาดคิด

6.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศไทยที่มุ่งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการ EEC จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้โครงการ EEC บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และลดผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น จึงได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในมิติต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1) **มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่ยืดหยุ่น** ปรับสิทธิประโยชน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุนและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยพิจารณาการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับอุตสาหกรรม

เป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และสร้างกลไกการทบทวนและปรับปรุงนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน

2) **ส่งเสริมนวัตกรรมและการวิจัยพัฒนา** จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษาในการพัฒนางานวิจัยที่ตอบโจทย์ภาคธุรกิจ และส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากบริษัทข้ามชาติสู่ผู้ประกอบการของไทย

3) **สร้างความเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ** พัฒนาระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ส่งเสริมการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษตามความเชี่ยวชาญและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ และพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความร่วมมือระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4) **สร้างความร่วมมือระดับภูมิภาค** เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยกับโครงการพัฒนาในภูมิภาคอาเซียนและเอเชีย ส่งเสริมการลงทุนข้ามพรมแดนและการสร้างห่วงโซ่มูลค่าร่วมกันในภูมิภาค และพัฒนาความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา กับประเทศพันธมิตรในภูมิภาค

ด้านสังคม

1) **สร้างกลไกการมีส่วนร่วม** ภาครัฐควรสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ EEC อย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือได้รับผลกระทบจากการพัฒนา EEC

2) **รับฟังความคิดเห็น** ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นและความกังวลของประชาชนและนำข้อเสนอเหล่านั้นมาพิจารณาในการวางแผนและดำเนินโครงการ

3) **เปิดเผยข้อมูล** ภาครัฐควรเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ EEC อย่างโปร่งใสและเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

ด้านบริหารจัดการ

1) **กำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาว** กำหนดวางเป้าหมายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจน เช่น สัดส่วน GDP จากอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างภาพอนาคตของเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกที่เป็นรูปธรรม และสื่อสารให้ทุกภาคส่วนเข้าใจ

2) **เตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี** วางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เช่น AI IoT และ 5G ส่งเสริมการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต (Future Skills) ให้กับแรงงานในพื้นที่ และสร้างความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมเป้าหมายตามแนวโน้มเทคโนโลยีโลก

3) **สร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว** พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถปรับแผนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ สร้างกลไกการรับมือกับวิกฤตและความ

ไม่แน่นอน เช่น การระบาดของโรคและความผันผวนทางเศรษฐกิจโลก การส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่หลากหลายและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของแรงงาน

4) บูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน สร้างกลไกการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อกำกับดูแลและขับเคลื่อนการพัฒนาและพัฒนาระบบ Single Window ให้ครอบคลุมทุกบริการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและติดตามผลการพัฒนา

ด้านสิ่งแวดล้อม

1) ประเมินผลกระทบอย่างรอบด้าน ภาครัฐควรทำการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดและครอบคลุมในทุกด้านทั้งทางตรงและทางอ้อมรวมทั้งผลกระทบระยะสั้นและระยะยาว

2) มาตรฐานที่เข้มงวด ภาครัฐควรมีมาตรฐานและกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง

3) การบังคับใช้กฎหมาย ภาครัฐควรบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ

ด้านงบประมาณ

1) จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง วางแผนงบประมาณแบบบูรณาการและส่งเสริมการลงทุนระหว่างหน่วยงานรัฐและเอกชน (PPP) เพื่อลดภาระการใช้งบประมาณภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว

2) ใช้แนวทางงบประมาณแบบผลสัมฤทธิ์ (Performance-Based Budgeting) ควรจัดสรรงบประมาณโดยการพิจารณาจากผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การเติบโตของ GDP การจ้างงาน หรือการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการใช้จ่าย

3) ปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายให้รวดเร็วและมีความโปร่งใส โดยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนและไม่จำเป็น ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงบประมาณเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการติดตามและประเมินผล

4) จัดตั้งกลไกติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่างบประมาณที่ใช้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ข้อมูลที่โปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อลดความเสี่ยงด้านการทุจริต

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2567). รายงานสถานการณ์มลพิษพื้นที่ EEC. สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.pcd.go.th/maptapoot/>
- กรมบัญชีกลาง. (2568). ระบบ New GFMS Thai. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://mis.gfmis.go.th/pentaho/api/repos/%3Apublic%3ADashboards%3Ahomepage.wcdf/generatedContent>
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). แผนพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2022/202>
- กระทรวงคมนาคม. (2562). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี (2561 - 2580). สืบค้น 9 ธันวาคม 2567 จาก https://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/PDF/2563-06/25630603-StrategicPlan20yEditJan62.pdf
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2565). ยุทธศาสตร์การพัฒน่อุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2567 จาก https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/oie-thailand-4/
- การทำเรือแห่งประเทศไทย. (2566). แผนการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.laemchabangport-phase3.com/>
- การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย. (2567). รายงานความคืบหน้าโครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก. สืบค้น 9 ธันวาคม 2567 จาก <https://corporate.airportthai.co.th/th/>
- การรถไฟแห่งประเทศไทย. (2567). โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน. สืบค้น 7 มกราคม 2568 จาก <https://www.hsr3airports.or.th/overview/operation/>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). รายงานนโยบายการเงิน ฉบับเดือนธันวาคม 2566. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2567 จาก https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/research-and-publications-list.html?mainTopic=mt3&subTopic=mt3_st9&keyword=eec
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2567). การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.infoquest.co.th/?s=EEC>
- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ. (2566). ระบบการบริหารจัดการน้ำ. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://flipbook.hii.or.th/annual-report/2566/>
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2567ก). โครงสร้างพื้นฐาน 2567. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.eeco.or.th/th/comprehensive-infrastructure?sec=infrastructure>

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2567ข). รายงานเศรษฐกิจอีอีซี และแนวโน้ม 2567. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.eeco.or.th/th/filedownloads/5724/file-12bc1e890d95211800f2c2933affcd22.pdf>
- _____. (2567ค). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้น 20 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.eeco.or.th/th/filedownloads/5692/1066c02e5535194140455ee05223d7e5.pdf>
- _____. (2567ง). รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการเบิกจ่ายงบประมาณแผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2567. สืบค้น 14 มกราคม 2568 จาก <https://www.eeco.or.th/th/annual-budget-spending-report/contact-eec>
- _____. (2567จ). แผนยุทธศาสตร์ระยะ 3 ปี. สืบค้น 14 มกราคม 2568 จาก https://www.eeco.or.th/web-upload/filecenter/admin_/OiT67/O7_Strategic%20plan%202567%20-%202569.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2566). รายงานภาวะการณ์ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ประจำปี 2566. สืบค้น 9 ธันวาคม 2567 จาก https://www.boi.go.th/index.php?page=statistics_situation
- _____. (2567). คู่มือการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ฉบับปรับปรุง 2024). สืบค้น 9 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.boi.go.th/index.php?page=index>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.onep.go.th/publications/#publications-eia>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 ทัวราชอาณาจักร. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2568 จาก https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240702120458_45133.pdf
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนากำลังคนรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย. สืบค้น 7 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://www.nxpo.or.th/th/report/2350/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). รายงานการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ประจำปี 2565. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=index>
- _____. (2567). รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประจำปี 2566. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=index>
- Asian Development Bank. (2023). **Special Economic Zones in Asia: Development and Challenges**. Retrieved January 10, 2025 from <https://www.adb.org/publications/special-economic-zones-asia-development-challenges>

- OECD. (2023). **Investment Policy Reviews: Southeast Asia**. Retrieved January 10, 2025 from <https://www.oecd.org/investment/investment-policy/investment-policy-reviews-southeast-asia.htm>
- World Bank. (2023). **Thailand - Eastern Economic Corridor EEC**. Retrieved November 5, 2024 from <https://www.thaiindia.net/top-stories/item/2714-thailand-eastern-economic-corridor-eeec.html>

สำนักงานงบประมาณของรัฐบาล
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
www.parliament.go.th/pbo
โทรศัพท์ 0 2242 5900 ต่อ 7420

PBO วิเคราะห์งบประมาณอย่างมืออาชีพ เป็นกลาง และสร้างสรรค์